

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 50 K, na $\frac{1}{2}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{8}$ strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 9. V Ljubljani, 15. maja 1905. Leto XXII.

Obseg: Poučno potovanje v Švico. — Soseđa Razumnika govedoreja. — Učinkovanje modre galice pri škropljenju vinske trte z ozirom na nje množino. — Promet z vinom v Krškem v primeri z drugimi vinskimi kraji na Kranjskem. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Poučno potovanje v Švico.

9. Na Cuški planini.

Dne 18. avgusta je bil rojstni dan našega presvetlega cesarja. Sklenili smo zaradi tega prejšnji dan, da se v Cugu najprej udeležimo sv. maše in da potem odrinemo na Cuško goro, kjer si ogledamo ondoto planino za mlado goved. Opoldne se vrnemo nazaj na Rozenberg, kjer se priredi slavnostni obed. Tako se je tudi zgodilo.

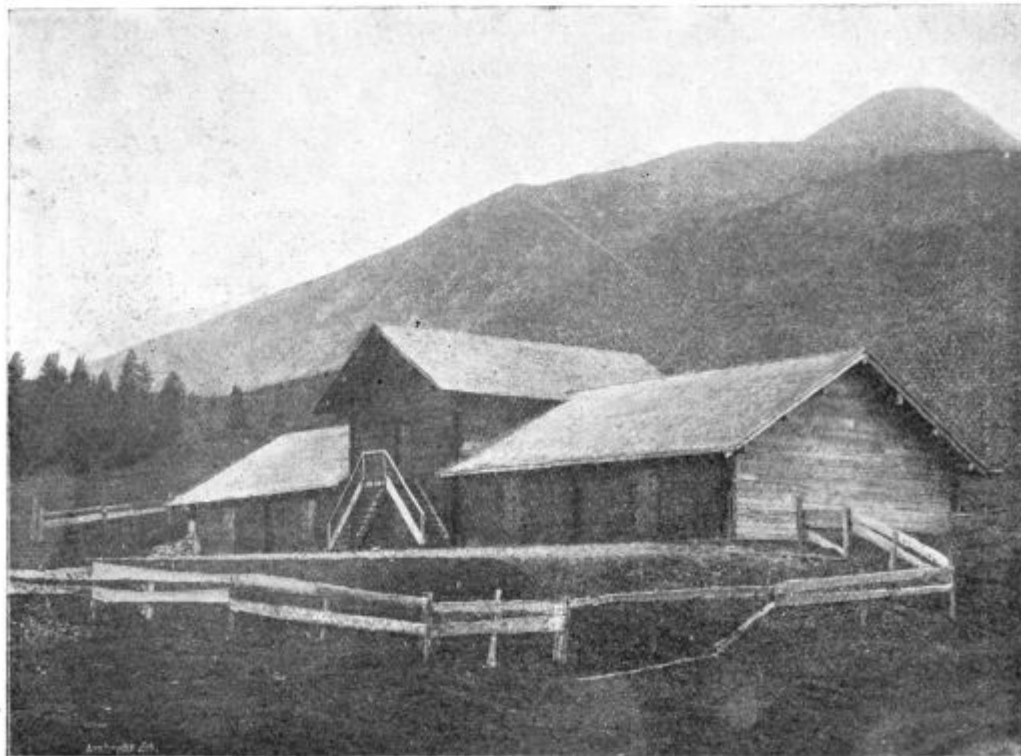
V četrtek točno ob šestih zjutraj smo se zbrali v

novi cerkvi sv. Mihaela, kjer sta cesarsko mašo darovala naša sopotnika gg. župnik Piber in kaplan Merkun.

Med mašo smo občudovali krasno orglanje profesorja Büttlerja, ki je iz posebne prijaznosti sodeloval pri naši slavnosti in se je pokazal pravega virtuozna na orglah. Bili smo mu iskreno hvaležni za izredno lep užitek! Zahvalili smo pa tudi g. Theilerja, ki je bil tako priazen, da je za vse to poskrbel.

Takoj po končanem cerkvenem

opravilu smo odšli na Cuško goro, kamor nas je spremljal g. Theiler.

Podoba 37. Planinski hlev.

Cuška gora leži ob vzhodni strani Cuškega jezera in se vzdiguje na tej strani precej strmo. Visoka je nekaj nad 900 m. Pot nas je peljala najprej mimo lepih vil, ki leže proti jezeru, potem pa skoz temne smrekove gozde, in nazadnje po lepih košenicah. Lepi gozdi so last premožne cuške občine, ki ima toliko dohodkov na leto, da občani ne plačujejo prav nobenih doklad. Nasprotno: čisti dohodek se razdeljuje med občane, in posamezniki dobivajo po toliko, da lahko skrbijo za vzgojo svojih otrok. To so srečne razmere! Pa tudi po drugih tukajšnjih krajih je blagostanje doma. Tu ne vidiš nič siromašnih ljudi kakor pri nas. Beručev in ciganov pa sploh ne poznajo. Ljudem se godi v resnici dobro. Edino pomanjkanje trpe na poslih. Teh je malo, in zato jih morajo zelo drago plačevati. Morda ni v vsi Evropi tako dra-

gih hlapcev kakor so v Švici. Gospod Theiler plačuje svojemu hlapcu po 10 K na teden, razentega mu daje isto hrano kakor jo ima sam. Vsak dan je meso na mizi in dosti pijače. Priznati se pa mora, da so šviški posli vobče boljši kakor naši. Pozna se na vsem, da so vajeni rednemu delu, da jim je snaga prirojena in da so se tudi v ljudski šoli več učili kakor naši posli. Odlikujejo se z lepim vedenjem in s snažno obleko.

V Švici opravljajo vsa hlevska in kmetijska dela moški. Moški tudi molzejo. Ženske so le za hišna in kuhinjska dela. V službo hodijo le v gostilne, kjer strežejo tujcem in se vadijo v kuhinji in drugih gospodinjskih delih. Tudi na planinah ne dobiš planšarice, ampak same moške.

Zanimive so razmere šviškega planinarstva; o njih smo se po poti mnogo razgovarjali. Kakor povsodi drugod, je bilo tudi šviško planinarstvo v prvi polovici prejšnjega stoletja močno zanemarjeno. Ko sta pa nastopila ravnatelj Schatzman in dr. Schild ter sta začela narod poučevati s svojimi poljudnimi spisi, se je stvar začela na bolje obračati. Danes je planinarstvo v Švici tako razvito kakor v nobeni drugi deželi.

Švica ima okoli 6000 planin, in po njih se čez poletje pase do 360.000 glav živine. To je velika pomoč za šviško živinorejo. Na eno planino hodi povprek 60 glav. Vrednost teh planin, ki merijo skupaj nad milijon hektarov, se ceni na 77 milijonov kron. Najlepše

in najdražje planine so v kantonu Apencelu in Cugu. Tam stane hektar planinskega pašnika 700 do 1200 K. Pri nas je vrednost planin veliko manjša. Marsikje stane hektar komaj 200 K, tako da se lahko reče, da so šviške planine po trikrat pa tudi po petkrat dražje kakor so naše; ponekod so pa še dražje.

Planine v Švici leže različno visoko, nekatere so samo 600 m visoke, dočim grede druge tudi do 2850 m visoko. Največ je seveda govejih planin, ki se lo-

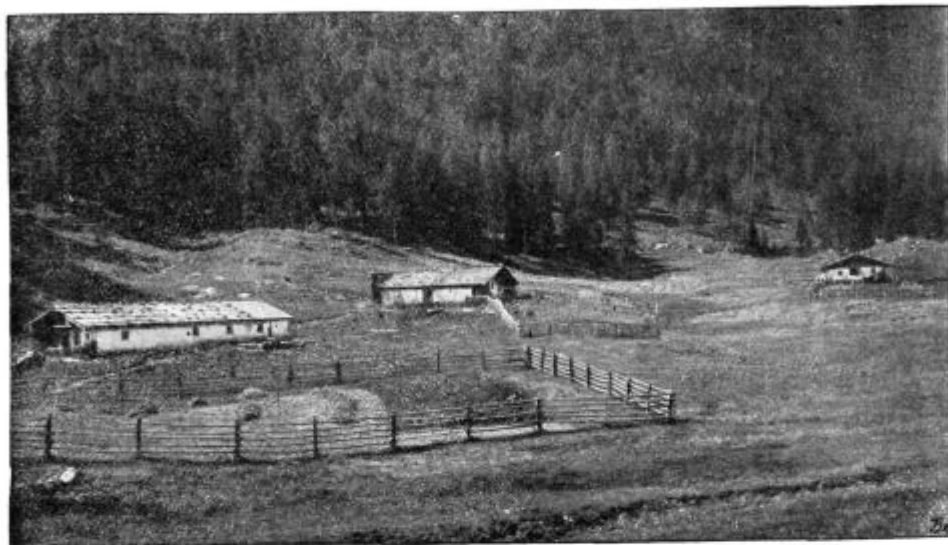
čijo v planine za mlado goved, v planine za molzno goved in slednjič v planine za mlado in molzno goved skupaj. Nekaj kantonov je tudi brez planin, na pr. kanton Curib, Argau, Turgau. Ali tudi v teh kantonih delajo na to, da dobe planin vsaj za mlado goved. Povsodi je prodrlo prepričanje, da so pla-

nine najboljše vzrejališča za mlado živino in da se brez poletnje paše pri reji mlade živine ne da doseči nič posebnega. S prostim gibanjem na svežem zraku, na izborni planinski paši se mlade živali najlepše in najbolj utrdijo. Zato pa tudi najlepšo živino nahajamo po tistih krajih, kjer je dosti paše, kjer živina zraste takorekoč na paši.

Šviške planine so deloma v zasebnih rokah, večinoma so pa last občin (korporacijske planine) ali pa zadrug (zadružne planine). Naj pogledamo te ali one, povsodi se lahko prepričamo, da se planine skrbno obdelujejo in pametno rabijo. Planine se povsodi gnojé, zato je pa tudi Švica tako bogata na „tolstih pašnikih“, kakor se imenujejo gnojeni pašniki.

V dobri uri smo prišli do vrha Cuške gore. Hodili smo ves čas po lepi vozni cesti, izpeljani zložno gor do vrha. Tukaj se je cesta razcepila. Na levo drži proti velikima hoteloma, ki stojita na vrhu in ponosno gledata nizdol proti jezeru, naravnost naprej

pa pelje na planino. Tudi to pot, kamor smo sedaj krenili, smo našli v najboljšem stanju. Cuška gora je na vrhu gričasta in valovita ter pokrita s samo pašo. Le tu pa tam je nekaj gozda. Še par ovinkov okoli nizkih gričev, in zagledali smo pasočo se živino, v ozadju velik planinski hlev, na levo zraven pa planšarjevo kočico. Prav tukaj nam je prišel naproti tudi g. Weis, ki nadzoruje in oskrbuje te planino.

Podoba 38. Ograjena košenica.

Podoba 39. Oprtni koš za gnoj.

Planina „Gaisboden“ — tako se imenuje — je last kuške mestne občine. Na tem delu rabi šele nekaj let. Prvotno se je namenila samo za mlado goved, ki se je nažene do 150 glav na leto. Letos so pa napravili prvo poskušnjo tudi z žrebeti. Sprejeli so v ta namen 20 eno- in dveletnih žrebic iz vzhodne Švice; same živali, ki izvirajo od težkih državnih žrebcev. Paša traja dobre 4 mesece, od 15. maja do 20. septembra, in je plačevati pašnine od žrebet po 50 do 80 K, od mlade govedi, eno- in dveletnih telic, po 45 do 50 K. O žrebetih, ki smo si jih pri tej priliki ogledali, ni kaj posebnega povedati. Take živali se dobivajo tudi pri nas po Gorenjskem. Pač pa so vzbujale mnogo pohvale lepe telice, ki so se pasle pred nami.

Pašnik sam po svojem rastlinstvu ni razodeval posebne dobrote ali rodovitnosti. Našli smo dosti trde bilnice, pa tudi drugih plevelnih zelišč, poprove mete, kislice itd. Ali kar nam je posebno ugajalo, to je bila čistota. Nikjer nismo našli nepotrebne grmovja ali kamenja, kakor ga nahajamo po naših planinah. Z dobrim gnojenjem bo sčasoma tudi tukaj izginil nepotrebni

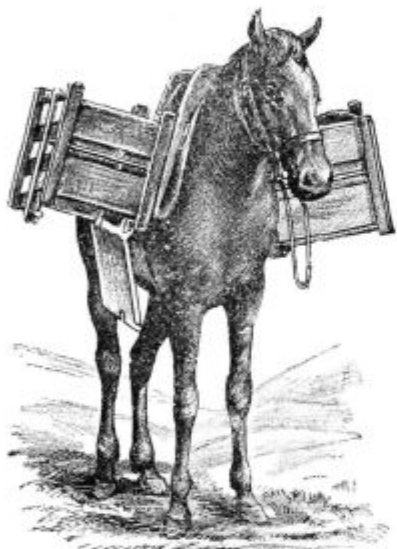
Vse to so prednosti, ki so na planinah veliko vredne.

Skupni hlevi so dandanes na šviških planinah sploh običajni tudi za krave. Zato se opuščajo tiste številne male koče, kakor jih imamo še po naših planinah. S skupnim planšarstvom se prihrani mnogo dela pri živini in mnogo stroškov. Par ljudi opravi vsa potrebna dela in pomolze vso živino, kar je v današnjih razmerah mnogo vredno.

Po teh planinskih hlevih so staje kratke in lesene. Zadaj za stajami je lesen žleb, da se po njem gnojnica odteka v gnojnično jamo. Staje za odraslo goved so po 1.70 m dolge in 85 cm do 1 m široke. Jasli so nizko umeščene ob obeh straneh hleva. Rabijo seveda le takrat, kadar se polaga seno, n. pr. če živina zbolí ali če pade sneg, tako da živina ne more na pašo. Potrebno seno se kosi po ograjenih košenicah (pod. 38.) ali pa na drugih ugodno ležečih prostorih. Visokost hleva znaša navadno 2 m.

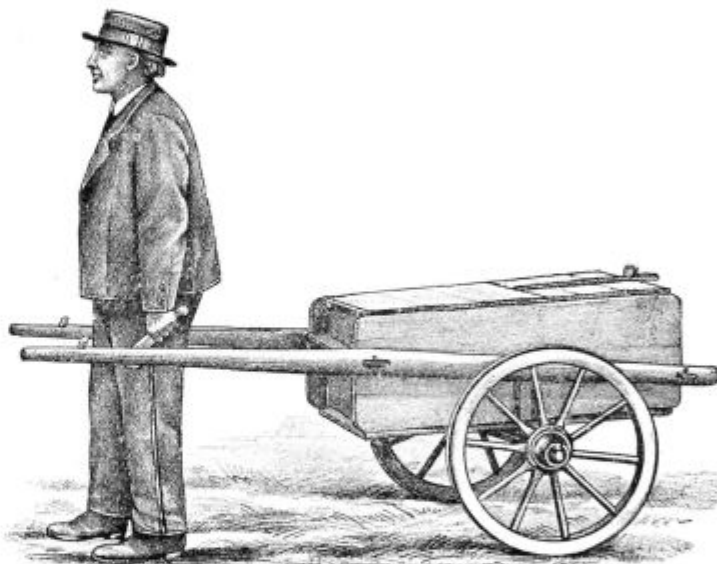
Mladi živini se nastilja. Tudi tukaj smo našli nastlane staje. Potrebni nastil se dobiva na planini.

Na zadnji strani hleva je lepo in prostorno gno-

Podoba 40.

Tovorne priprave za gnoj.

Podoba 41. Ročna dvokolnica za gnoj.

plevel. Mnogo praproti so že zatrli z gnojnico in s kostnim superfosfatom.

Pametna je tudi razdelitev pašnika. Ves pašnik je razdeljen v tri dele, ki so ograjeni z rantami. Na vsakem delu se živina pase po dva tedna, tako da potečejo 4 tedni, preden živina zopet pride nazaj. V tem času se posamezni deli pašnika zopet dobro obrasejo z novo pašo. Taka menjava je povsodi potrebna, če hočemo pašnik bolje porabiti in skrbeti, da ima živina vedno dosti dobre paše.

Kmalu smo dospeli tudi do staj (planinski hlev) in do koče. Za vso živino je postavljen en sam velik hlev, in sicer lesen. Ves hlev je sestavljen iz 4 vprek ležečih hlevov. Trije rabijo za mlado goved, eden pa za žrebeta. Kakšen je tak planinski hlev, nam kaže pod. 37. Hlev, ki ga kaže slika, obstoji iz pet poprečnih hlevov, ki imajo vrata z obeh strani. Štirje hlevi so odprti do strehe, srednji hlev ima pa strop. Nad tem hlevom se spravlja seno. Taki poprečni hlevi so bolj priljubljeni kakor hlev s podolžnimi stajami. Poprečni hlevi so bolj gorki in tudi živina se laže vganja. Za slučaj kake bolezni se bolna živina laže loči od zdrave.

jišče, pod njim pa velika gnojnična jama. Na gnojišču je bil velik kup dobro stlačenega in lepo poravnane gnoja. Ves ta gnoj se porabi za gnojenje planin, zlasti tistih prostorov, ki so bolj slabi in pusti. V tem pogledu so Švicarji res mojstri. Kakor noč pa dan, taka je razlika med nami in med Švicarji, kar se tiče ravnanja z gnojem in z gnojnico. Pri nas se gnoj na planinah popolnoma zanemarja, v Švici ga pa porabijo do zadnje trohice. Kar se pri nas godi z gnojem, je neodpustno. Navadno leži na kakem kupu okrog staj leta in leta, kjer ga dež izpira. Prostori blizu koč so zaraditega pregnojeni. Po teh mestih rase ničvredno šavje tako nagosto, kakor bi ga kdo nasejal. Najboljši prostori so na ta način izgubljeni za pašo, dočim po mnogih legah rase sama pusta trava in malovredna krma. Ali ni to škoda, če so tla blizu staj prepojena z gnojnico, tako da rase samo šavje, dočim po drugih prostorih gnoja popolnoma primanjkuje? Tako gospodarstvo je slabo!

Marsikdo je tega mnenja, da živina ne mara pognojene paše. To pa ni res! Spočetka ji morda res ne diši taka pašo, ali živina se ji hitro privadi in jo ima

pozneje rajša kakor drugo pašo. Švicarji trdijo, da taka pognojena ali „tolsta“ paša izda veliko več kakor paša po negnojenih prostorih. V Švici je planinski pašnik toliko več vreden, kolikor več ima tolste paše.

Kamor ni mogoče z vozom, tam se v Švici govej nanosi v oprtnjakih (nahrbtnih koših) (pod. 39.), ali pa s pomočjo konj v posebnih brentah, ki se odspodaj izpraznjujejo, kakor kaže pod. 40. Rabijo se pa tudi kaj pripravne ročne dvokolnice za gnojnico (pod. 41.)

Soseda Razumnika govedoreja.

(Dalje).

Razumnik je ogledal vse živali, in potem je dejal: „Vse so se prav dobro popravile in jim ni videti, kaj so prebolele.“

„Kaj mi pomaga, če so krave lepe, če se pa ne pojajo in se ne ubrejijo.“ odgovori Kopitar. „Pri prvi kravi je že 3¹/₂ meseca, odkar je izvršla, pa ni poznati še znamenja, da bi se pojala.“

„Temu se ne čudim,“ pravi Razumnik. „Pred prihodnjo pomladjo se ne bo nobena pojala. To uči izkušnja. Sedaj je bila že svečnica, in kmalu bo pomlad. Le mirno počakaj, stavim, da se bo meseca marca in aprila vsa čreda pojala.“

„Tega bi pač želel,“ pravi veselo Kopitar. „Upajmo, da se ubrejijo, kadar pridejo k biku. Posebnega zaupanja pa vendar nimam. kajti pri marsikteri teh krav je silno dolgo trpelo, dokler ni izginil neganski tok iz nožnice.“

„To ni bila tako velika nesreča,“ pristavi sosed; „učenjaki celo trdijo, da je v tem slabem in ostudnem toku neka zdravilna moč. Tudi izkušnja kaže, da se tiste krave prav rade ubrejijo, ki se dolgo ne pomišljajo.“

„To bi bilo imenitno,“ veselo vzklikne Kopitar. „Potem pojde z mojimi kravami posebno dobro, kajti dolgotrajnega in ostudnega toka jim ni manjkalo.“

„Bile so pa tudi pošteno izbrizgovane, dokler niso ozdravele,“ pohvali Razumnik Kopitarja. „Tudi je domnevati, da je vsa kužnina zatrla.“

„Enkrat sem pa čul, da krave, ki so enkrat izvršle, drugič zopet rade izvržejo,“ oporeka Kopitar. „Morda bom moral krave vendarle prodati. Ne hotel bi, da bi se izvržovanje odnovega pričelo.“

„To naj te ne skrbi!“ zagotavlja Razumnik. „Pač se dogaja, da krave drugič izvržejo, a nad 70% jih vendar pravilno stori. One tem bolj gotovo doneso, čim dalj časa se niso pojale. Bodi potolažen, Kopitar, sedaj boš imel boljše čase.“

„To bi mi bilo že prav,“ odgovori ta; „saj sem imel ogromno škodo.“

Čez nekaj tednov je tudi tretja telica ob pravem času storila.

Meseca marca so se res prve krave Kopitarjeve gonile. Ostale so takoj breje. V aprilu so se pojale ostale, razen telic, ki so pozneje tudi prišle na vrsto.

V Lipovčevem hlevu se je pa kaj čudno godilo.

Čez 10—15 tednov je vsaka krava izvršla, ki je bila ubrejena od prejšnjega Kopitarjevega bika. Sedaj so se pa drugi Lipovcu smejali in so prav imeli. Kakšne norce je bril, ker je Kopitar lepega bika ceno mesarju prodal, in kako bi bil sedaj vesel, da ni nikdar videl nesrečne živali. Sedaj je tudi on moral svoje krave cele mesece izbrizgovati.

Okuženi bik je šel drugič k mesarju, in ni bilo več Lipovca, ki bi ga bil rešil in svoj hlev okužil.

Kopitarjeve krave so sedaj razen ene vse pravilno donesle. Ena krava je namreč že z 8¹/₂ meseca storila; a tele je živo ostalo in se je prav lepo razvilo.

„Nakup nove živine za kak hlev, kjer je dlje časa trajalo kužno izvržovanje, je nevaren,“ je dejal nekega dne Razumnik svojemu prijatelju Kopitarju. „Če je še kaj kužnine v hlevu, potem se dokupljene krave veliko rajše okužijo kakor prejšnje, ki so kugo že enkrat prestale.“

Učinkovanje modre galice pri škropljenju vinske trte z ozirom na nje množino.

Da je škropljenje proti peronospori v našem vinogradništvu neobhodno potrebno, o tem je pač vsakteri vinščak že dovolj prepričan. Ker se modra galica naroča, zlasti po družtvih, navadno že pozimi, je umestno spre govoriti par besed z ozirom na množino galice, ki zadošča v dosego stavljenega si namena. Ravno kar sem odložil neki nemški spis, ki mi je dal povod, da sem napisal te vrstice.

Dotični pisec svetuje namreč, da naj se jemlje več modre galice na 100 l vode kakor je zadnji čas tudi po naših krajih v navadi, ali z dragimi besedami: ostanimo pri starem! Njemu 1 kg ne zadošča, ampak zahteva 2 in 3 kg modre galice na 100 l vode. Utemeljevanje je pa površno, in izkušnje nas uče drugače.

Dokazano je, da je baker kot učinkujoči del kemijske sestavine modre galice jako hud strup in že v najmanjši množini uniči tros (seme) peronospore, da se ne more razvijati. Razni poskusi v boju zoper peronosporo to jasno potrjujejo.

Zadnja leta sem jemal polovico manj modre galice, kakor so je jemali prejšnja leta v istih vinogradih, a uspeh je bil popolnoma dovoljen. Ker se je škropilo v pravem času, na kar je sploh najbolj paziti, da uspeh ne izostane, smo popolnoma preprečili vsako škodo po peronospori. Za gospodarstvo pa tudi ni vseeno, ali porabim 5 ali 10 stotov precej drage galice.

Poučno je škropljenje trt, ki so posebno občutljive za to bolezen. Vrsta alikante z nežnimi listi (tudi nektare nižjeavstrijske vrste zelo trpe) je bila najbolj občutljivejša, kar smo jih imeli. Škropiti smo jo morali po 5-, 6- in večkrat, dočim je za druge vrste v navadnih razmerah zadostovalo 3- do 4kratno škropljenje. Razlike v uspehih škropljenja z 2 ali 1% raztopino nisem opazil v toliko, da bi se mogla uvaževati.

Torej v vinogradih, ki so mi bili izročeni v oskrbovanje, sem jemal v splošnem samo 1 kg galice na 100 l vode.

Zgoraj označeni nemški vinogradnik priporoča za prvo škropljenje slabejšo, pozneje pa močnejšo raztopino. Tega ne morem razumeti! Res je, da so prvi poganjki in listi zelo nežni, a resnica je pa tudi, da vrhovi, poznejši, mladi poganjki niso nič manj nežni, in ravno te je škropiti v prvi vrsti; pri že enkrat škropljenih se to delo seveda sedaj ponavlja. Škropljenje ni namenjeno listom, ampak trosu glivice, ki naj ga umori.

Na vsak način je najbolj važno prvo škropljenje, ki bi moralo tudi najbolj dolgo učinkovati, v kolikor ga v tem ne oslabi ali celo izpere deževje i. dr. — Po moji pameti je torej naravneje, spočetka rabiti bolj močne raztopine kakor pozneje, a ne narobe!

Pogovarjal sem se o tem daues. ko to pišem, z izvedenci mariborske vinarske šole. Moje prepričanje se je s tem, kar so mi pravili, še bolj utrdilo. Če so na

tem zavodu pogodili pravi čas, so baje s $\frac{1}{3}\%$ raztopino dosegli iste uspehe kakor s 4% .

Ker taki poskusi niso tako dragi in se pri njih, kakor je iz vseh navedenih dejstev razvidno, ne tvega mnogo, jih lahko dela vsak vinščak, da za svoje razmere dožene najmanjšo množino galice, ki mu jo je rabiti, da se ubrani posledicam znane rastlinske zajedalke.

V omenjenem nemškem spisu se poudarja, da ostanejo trte (ob Renu) po okolnostih tudi do skoraj polovice novembra zelene, torej se krepkeje razvijajo, ker njih rast traja bolj dolgo, če se škrope z močnejšo raztopino, V koliko je to posledica škropljenja po tem načinu v Nemčiji, tega ne vem. Pač pa vemo vsi, da naša trta, cepljena na ameriški, jako bujno rase, kar ni vselej ugodno za dobroto pridelka, da si moramo s primernim obrezovanjem pomagati, torej se ni bati, da bi se ne razvila dovolj, če ji damo, kar ji gre. Ko je grozd popolnoma dozorel, so listi že izpolnili svojo glavno nalogo; dozoreti ima samo še les. Umetno pospeševati in zbuhati rast trte v pozni jeseni je pa že celo neprevidno; kajti les ostane preveč sočen, mlad, ker ne more dozoreti, in kaj rad pozebe čez zimo.

Ni vse za nas, kar smatrajo v Nemčiji za dobro!
A. Ž m a v c.

Promet z vinom v Krškem v primeri z drugimi vinskimi kraji na Kranjskem.

Odkar so vinogradniki krškega okraja večino svojih, po trtni uši uničenih vinogradov zopet obnovili in z boljšimi vrstami zasadili in odkar so pričele nove, cepljene trte tudi dobro roditi, t. j. v zadnjih desetih letih, pohaja leto za letom vedno več kupcev te kraje in dosledno se oživlja tudi vinski promet.

V povzdigo vinskega prometa v krškem okraju so razen deželne vinske kleti v Ljubljani, kjer je občinstvo pričelo spoznavati pravi okus novih kranjskih vin, najbolj pripomogli že tretje leto marca in novembra vršeči se javni vinski semnji. V dokaz tega naj služijo naslednji zanesljivi podatki:

Leta 1903. se je oddalo samo na želez. postaji Videm-Krško:

Oktobra 421, novembra (I. vinski semenj) 2576 in decembra 2559 ton; skupaj 5556 ton = 55.560 metrskih stotov.

Leta 1904. se je oddalo:

Januarja 1076, februarja 745, marca (II. vinski semenj) 1136, aprila 1230, maja 672, junija 433, julija 238, avgusta 295, septembra 201, oktobra 877, novembra (III. vinski semenj) 2943 in decembra 2118 ton: skupaj 12.764 ton = 127.640 metrskih stotov.

Leta 1905 se je odposlalo:

Januarja 905 ton, februarja 1125 ton in marca (IV. vinski semenj) 977 ton; skupaj 3002 toni ali 30.020 metrskih stotov.

Marca se je izvoz zmanjšal le zaradi slabega vremena, ker v mnogih od kolodvora oddaljenih krajih ni bilo mogoče ne polniti, ne prepeljevati na kolodvor. Promet se je povzdignil šele proti koncu marca, namreč po vinskem semnju, in je bil zlasti v prvi polovici aprila prav živahen.

Če računamo, da znaša teža posode 20 do 25%, ali povprečno največ 23%, t. j. 23 kg za hektoliter prazne posode, se je oddalo samo na postaji Videm-Krško leta 1904., na podlagi gorinavedenih 127.640 m. stotov, skupaj 98.379 hl, in v letošnjih prvih treh mesecih 23.120 hl. Ker se pa razpošilja večinoma v sodih

300—600 l, se sme računati povprečna teža na prazne sode največ 20%, torej smemo z mirno vestjo trditi, da se je preteklo leto oddalo na tej postaji okroglo 100.000 hektolitrov ali 10.000.000 litrov vina, ki ga je pretežna večina, in sicer 80 odstotkov, iz krškega okraja. Tu pa še ni všteto vino, kar se ga je doma, v kraju samem, prodalo in použilo. — Tu hodijo v prvi vrsti v poštev občine Krško, Sv. Križ, Cerklje, Kostanjevica, Št. Jernej, Raka in Bučka, dočim se vina iz ostalih, pod krški okraj spadajočih občin (Vel. Dolina, Studenec, Boštanj, Mokronog, Št. Janž, Tržišče, Škocjan, Šmarjeta i. dr.) nalagajo na postajah Brežice, Sevnica ter deloma v Novem mestu in Trebnjem. — V druge bližnje kraje se pa prevažata naravnost z vozom, zlasti kar ga Novomeščani nakupijo.

Z zadovoljstvom moramo priznati, da se je tega vina razposlalo največ v Ljubljano in na Gorenjsko. Sedaj se more v Ljubljani količkaj dobra gostilna ponášati z okusnim, pristnim dolenskim cvičkom, ki se ga je prej jako pogrešalo. To tudi tuji priznavajo. Pa tudi na Gorenjskem dolenski cviček vedno bolj izpodriva razne tuje, v prvi vrsti tirolske mešanice.

Sedaj je največ od uživalcev-gostov odvisno, ali se promet in kupčija z domačim vinom še bolj povzdigne ali če pade.

Žal, da ne morem glede vinske kupčije enako poročati tudi o Vipavski in Beli krajini. Tudi v teh krajih se prideluje prav veliko in izborne vinske kapljice, toda glavni vzrok, da se v teh krajih vinski promet ne oživi tako, kakor ravno v krškem okraju, je v prvi vrsti skrajno neugodna železniška zveza, zlasti v Belo krajino. Pa tudi državna cesta, ki vodi čez Gorjance v Metliko in Črnomelj, onemogočuje vsako težko vožnjo vsled nevarnih, jako strmih klancev.

Čuditi pa se je našim domačim vinskim trgovcem in drugim podjetnikom, da se nihče ne loti v Ljubljani razprodaje domačih vin v steklenicah, enako, kakor sta pričela sedaj razprodajati dva tuja trgovca dalmatinska in hrvaška vina. Posebno Vipavska, ki vendar prideluje taka vina, kakor na pr. nemški in italijanski rizling, burgundec, silvanec, rulandec, zelen i. dr., da se lahko kosajo z vsakim tujim vinom, bi morala priti v tem oziru kot prva v poštev. In vendar si v Ljubljani ne morejo priboriti trdnih tal ne vipavska, ne belokranjska vina.

Če si že posameznik ne upa pričeti s takim podjetjem, naj se pa ustanovi konzorcij, ki bi otvoril tako trgovino z vipavskim in dolenskim vinom, drugače se bo v Ljubljani kmalu naselil še kak Tirolec, Nižeavstrijec in naposled mogoče še Oger s svojimi pridelki ter tako vedno izpodrival domače blago.

Sedaj ni sicer ne na Vipavskem in ne na Dolenjskem posebno velikih zalog starega, za steklenice sposobnega vina, toda za prvi začetek še vedno v zadostni množini. Sedaj se noče noben zasebnik poprijeti tega občekoristnega in za povzdigo domače vinske kupčije jako važnega podjetja, takoj pa bo nastala nekje pravcata revolucija, če se bo dežela sama ali kaka druga javna korporacija za tako podjetje odločila.

F. G o m b a č.

deželni potovalni učitelj.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 107. Kaj je vzrok, da se letos iz breskovih mladik cedi izredno veliko smole; ali so mladike pozimi pozeble, ker ne ozelene? (I. R. v Št. V.)

Odgovor: Koščičasto drevje takrat izceja smolo, kadar je pritisk soka v drevesu izredno močan, bodisi ker je zemlja gnojna in vreme vlažno, ali pa kadar je kroženje soka ovirano in zato sok močno pritiska. Če mladike niso ozelenele, more biti pač vzrok pozebljenost, a ono je tudi vzrok, da se smola cedi. Sok ne more prihajati v listje in se tam pretvarjati, zato pritiska na lubad. Smolikavo drevje se na ta način zdravi, da se pritisk v drevju zmanjša. V to svrhu se po deblu podolgem z ostrim nožem naredi 2—4 zareze skozi lubad do lesa. Čez rane, ki izcejajo smolo, je istotako podolgem narediti 2—3 zareze, ki segajo skozi lubad v les, in sicer tako dolge, da vsaka zareza sega kakih 5—10 cm pod rano in nad rano. Tudi veje je tako zarezati. Čez dober teden boste že zapazili, kako se deblo in veje debelijo, ki so oproščene trdega oklepa lubadi; zareze gredo narazen in režé ter se hitro z novo lubadjo zalivajo, in izcejanje smole poneha.

Vprašanje 108. Na kakšen način mravljinice preženem iz jedilnih shramb? (A. Š. na V.)

Odgovor: Predvsem je zaslediti mravljišče in ga zatreti. Včasih je zelo težko, ker je pod deskami na tleh. Zadelati je tudi vse luknje in režé, da mravlje ne morejo v shrambo. V shrambi sami je pa mravlje kakorkoli loviti, na pr. se čez noč na mesto, kamor mravljinici največ zahajajo, položi umivalna goba, potresena s strtim sladkorjem. Mravljinici se v taki gobi v veliki množini nabere, in zjutraj se goba vtakne v vrelo vodo.

Vprašanje 109. Ali imam pravico od najemnika lova zahtevati povračilo za škodo, ker mi je lisica pobrala nad 20 kokoši? (A. Š. v B.)

Odgovor: Lisica spada med lovske živali in je zakupnik lova odgovoren za škodo, ki jo ta žival naredi. Vendar ni odgovoren za škodo, ki jo naredi na dvoriščih in v kurnikih, ker ima tam vsak sam pravico na primeren način lisico preganjati, oziroma pobijati. Vendar Vas opozarjamo, da je tudi na domu ubito lisico izročiti zakupniku lova, drugače storite zločin lovske tatvine.

Vprašanje 110. Imam 4 mesece stare prasičke, ki so vsi dobili tako srbečico, da jim kar koža poka. Kako je to bolezen zdraviti? (M. H. v B.)

Odgovor: Ta bolezen mladih prasičkov prihaja od nesnažnega, temnega hleva, in ker se živali ne pregibajo dosti na prostem in nimajo prepotrebne prsti, da bi jo žrli. Zmivajte prasiče z milnico, denite jih v snažen in svetel svinjak, izpuščajte jih na presto ter jim dajte priliko, da bodo po zemlji rili, ali pa jim dajte na primeren prostor kup prsti. Pokladanje klajnega apna je poleg vsega tega tudi priporočeno. Sicer pa berite poglavje na str. 103. knjige „Soseba Razumnika prasičja reja“, ki jo pri družbi dobite za 1 K s poštnino vred.

Vprašanje 111. Kupil sem dveletno kobilo, ki jo učim voziti, a je vsled nepretrganega pojanja tako razburjena, da na cesti ne sme srečati nobenega drugega konja. Polomila je že vozove, ker z zadnjo nogo skače čez štango ali vrv, in enkrat se mi je že splašila. Ali je kako sredstvo, preveliko pojatnost omejiti ali jo sploh zatreti? (F. M. v Sp. S.)

Odgovor: Pojatnost pri živalih omejiti ali zatreti so na marsikteri način skušali, a nobeno sredstvo ni bilo uspešno ter je ostalo edino le rezanje, ki je pa seveda pri kobili neporabno. Če kobilo obdržite, ne pomaga Vam drugo, kakor lepo, previdno in potrpežljivo ravnanje, kajti z gradim in sirovim ravnanjem lahko storite kobilo še vrhu tega uporno. Pokladanje bolj prazne in manj vroče krme utegne nekoliko pomagati. Morda se kobila s starostjo umiri. Kaj pa, če bi kobilo pripustili? Če se ubreji, jo boste lažje učili voziti.

Sicer Vam pa povemo, da se take kobile kaj nerade ubrejijo in da so največkrat na spolovilih bolne.

Vprašanje 112. Ali se sme raztopina galice za škropljenje trt narediti v sodu od petroleja, in ali bi petrolej, ki bi prišel v raztopino, kaj škodoval trtam? (L. K. v S.)

Odgovor: Petrolejski sod morete z mirno vestjo rabiti za napravljanje raztopine galice, kajti množina petroleja, ki utegne priti v raztopino, je samanasebi silno majhna in vrhutega petroleja prav nič ne škoduje; saj se celo rabi za zatiranje nekterih mrčesov na rastlinah.

Vprašanje 113. Poslal sem Vam gosenico, ki je v taki naglici in v taki množini napadla naše marelično drevje, da bo vse uničila, če kmalu ne izgine ali se ne zatre. Ktera gosenica je to in kako jo je zatirati? (A. Ž. v L.)

Odgovor: Poslana gosenica je gosenica malega zmrzlikarja, tudi zimski pedic, ali pri Vas „mira“ imenovan (acidalia brumata). Zmrzlikarja je jeseni zatirati, in sicer stem, da se njegove plitvo pod zemljo nahajajoče se bube globoko podkopljejo, da metulj ne more priti na vrh. Okoli debela je jeseni (najkasneje v prvi polovici meseca oktobra) narediti lepljive pasove, da se na njih love samice, ki ne morejo letati, kadar lezejo iz zemlje na deblo odlagati jajca. — Gosenice žro le ponoči, podnevu so skrite in se čvrsto drevja drže. Iz tega vzroka jim je težko priti do živega, zato spomladni ni veliko pomoči, kvečjemu, da se zvečer in zjutraj še ob mraku polože okoli debela rjuhe in se drevje močno otresa, da gosenice popadajo na razprostrte rjuhe in se ugonobe. Prvo stresanje je najbolj uspešno, ker so gosenice presenečene, potem se pa bolj krčevito drevja drže.

Vprašanje 114. Poslal sem Vam kos drevesne lubadi, ki je vsa posuta z neko golaznijo. Imam 15 dreves, ki so bila pred 4 leti vsajena, in je vsa lubad na njih tako napadena. Kakšen mrčes je to in kako ga je zatreti? (V. A. v Š.)

Odgovor: Na lubadi so posušene samice kaparja, in pod njimi se nahajajo kot prah drobna jajčeca. Kaparji so le tedaj škodljivi, če nastopijo v izredno veliki množini. Odrgnite drevje s trdo krtačo ter z milnico ali z lugom. Pri drgnjenju seveda lubadi ni poškodovati,

Vprašanje 115. Kako zatrem mravljinice na sadnem drevju, ki jih je vse polno, da je listje kar zgrbančeno? (R. D. v Š. L.)

Odgovor: Listje na sadnem drevju ni zgrbančeno zaradi mravljincev, ki sadnemu drevju niso škodljivi. Listje zgrbančijo škodljive listne uši, a mravljinici hodijo na drevje zaradi uši, ker zalezujejo sladki sok, ki ga izcejajo uši. Uničite listne uši s tobakovo vodo, pa mravljinici samodsebe izginejo. Uši se drže pod listjem, zlasti pod zavitim listjem, zato je vejice pomakati v posodo s tobakovo vodo, ki se pod vejicami drži. Le tista uš pogine, ki jo tobakova voda zmoči.

Gospodarske novice.

* **Gospod Andrej Žmavc**, enolog in marljiv sotrudnik našega lista, ki že nekaj mesecev proučuje vinstvo in vinarsko združništvo na Nemškem, zlasti ob Renu in v Alzaciji, je od c. kr. kmetijskega ministrstva poslan z državno podporo na Francosko, zlasti v Montpellier, da tudi tam proučuje vinske razmere.

* **II. poučno potovanje kranjskih kmetovalcev**, ki bo trajalo le 3—4 dni, priredi naša družba to leto na Štajersko, oziroma na Koroško. Opozarjamo na dotični razglas med uradnimi vestmi te številke. Taka poučna potovanja so

velikega pomena, ker v posameznih rečeh udeležnika morejo bolj poučiti, kakor še tako lepa predavanja ali strokovni spisi; zato nujno priporočamo udeležitev vsakemu, ki mu jo pripušča čas in razmere.

* **Dolenjsko kletarsko društvo v Novem mestu** bo v četrtek, dne 29. t. m. ob dveh popoldne potom javne dražbe razprodajalo vinsko posodo (sode, barigle, polovnjake itd.) vinsko pumpo in druge kletarske potrebščine, in sicer le proti takojšnjemu plačilu. Javna dražba se bo vršila v društveni kleti v Kandiji (v hiši g. Kastelica). Kupci se uljudno vabijo.

* **P. n. gg. prejemnike modre galice** opozarjamo, da je galico, kakor sploh vse gospodarske potrebščine, ki jih oddaja naša družba, **takoj plačati**, kajti družba sama mora galico tudi takoj plačati, da dobi 2% blagajniškega popusta, ker le s pomočjo tega popusta je mogla ceno galice pod tržno ceno nastaviti. Družba založi v galico nad 70.000 K in bo mogla svoje obveznosti le tedaj izpolniti, če takoj dobi denar za oddano galico. Mi svojo nalogo v polni meri izpolnimo, če svojim udom priskrbimo najboljšo galico po tako nizki ceni, kakršne nikjer ni; škode pa ne moremo in ne smemo trpeti. Priznavamo, da marsikdo galice ne more takoj plačati; a ta naj se obrne na kako posojilnico, ki so v prvi vrsti za take slučaje tukaj. Seveda, kdor nima pri posojilnici kredita, ta ga tudi pri družbi nima.

* **Modro galico za škropljenje trt proti peronospori** ima kmetijska družba tudi to leto v zalogi, in sicer ne smetno ameriško ali angleško blago v težkih sodih, temveč najčistejšo galico iz slavnoznane tvornice v Ustju na Češkem. Cena galici je 57 K za 100 kg v Ljubljani. Oddaja se v vrečah po 100 in 50 kg. Podružnice, ki galico za svoje ude naroče skupno, jo dobe voznine prosto, dočim morajo posamezni naročniki voznino sami trpeti; zato nujno priporočamo, naj vsak ud galico naroči potom podružnice. Podružnice naj gredo tistim vinščakom, ki zaradi revščine ne morejo biti udje družbe, na roke ter naj jim dajo galico za tisto ceno kakor udom. Kdor pa udnino lahko utrpi, naj galice ne dobi, če ne pristopi k družbi. Gori označena cena velja, dokler ima družba v zalogi jeseni kupljeno galico; če bo treba kupiti nove zaloge, bo cena gotovo višja, zato nujno prosimo takojšnjih naročil.

* **Zmleto žveplo proti plesnobi na trtah** ima družba v zalogi le v najfinjši kakovosti in je vsled tega nekoliko dražje, se ga pa zato $\frac{1}{4}$ manj porabi in je jačje v svojem učinku. To „ventilirano“ žvepleno moko oddaja družba po 18 K 100 kg, in sicer v vrečah po 50 kg. Podružnice, ki skupno naroče žvepleno moko, jo dobe voznine prosto, kakor modro galico.

* **Trtne škropilnice** oddaja družba svojim udom po 19 K, in nahrbtne žveplalnice tudi po 19 K. Ker je dotična državna podpora pošla, se trtne škropilnice po znižani ceni ne oddajajo več.

* **Glede oddaje umetnih gnojil, močnih krmil, klajnega apna in živinske soli** veljajo določila, objavljena v prejšnjih številkah tega lista.

* **Oddaja kos.** Družba oddaja letos, kakor vsa zadnja leta, in ima že v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla, in sicer v isti kakovosti kakor lansko leto. — Poleg teh kos, je letos družba za poskušnjo naročila in v zalogo vzela nekaj sto kos iz najbolj pripravnega in dragocenega diamantnega jekla, ki so z veliko skrbnostjo izdelane. Vsaka teh kos je preskušena in zajamčena. — Na lani izražene želje glede oblike se je družba tudi letos ozirala in je obliko zopet dala nekoliko preurediti, tako da so kose bolj

ravne, pri peti širje, in pete so tako postavljene, kakor jih žele naši kosci. Družba je dala napraviti obliko, ki je sicer enotna, ki pa po možnosti ustrega različnim željam posameznih pokrajin vse dežele. Na pogosto izraženo željo po trših kosah smo letos naročili trše kaljene kose. Za košnjo praproti, stelje in sena imamo vsled večstranskega zahtevanja letos v zalogi tudi prav kratke, t. j. po 48 cm dolge, široke kose z izredno močnim hrbitiščem. — Vse kose so že obrušene, da se hitreje sklep-ljejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako napako, ki jo je zakrivila tvornica, zameniti. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime. — Ker se zaradi visoke poštnine pošiljatev posameznih kos preveč podraži, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče vsaj 10 kos skupaj.

Cene navadnim kosam so naslednje:

Dolgost v pesteh:	5	6	6½	7	7½	8
„ „ cm:	48	60	65	70	75	80
Cena:	70 h,	80 h,	90 h,	1 K,	1 K 10 h,	1 K 20 h.
Cene diamantnim kosam:						
Dolgost v pesteh:	7	7½	8			
„ „ cm:	70	75	80			
Cena	1 K 90 h, 2 K, 2 K 10 h.					

* **Prave bergamaške osle**, in sicer temnovišnjevkaste, podolgem žilaste, oddaja družba po 60 h. Osle so vse enake kakovosti ter so 25—26 cm dolge.

* **Sivo francosko ajdo**, drobnozrnato, je družba za letošnjo setev ravnokar naravnost s Francoskega dobila ter jo oddaja po 30 K 100 kg z vrečo vred. Ker vsa zaloga znaša le en vagon (10.000 kg), bomo mogli le tistim naročnikom postreči, ki se bodo pravočasno zglasili; zato prosimo takojšnjih priglasil.

* **Rudninski superfosfat za gnojenje ajdi** prosimo pravočasno naročiti, drugače ne bo mogoče ob setvi točno postrezati. Lansko leto so naši gospodarji tega gnojila za ajdo porabili 20 vagonov; t. j. množina, ki je tvornica ne more naenkrat izdelati, če nima pravočasnih naročil. Došlih naročil seveda ne izročimo precej, temveč pravočasno do ajdove setve, ker se nam za sedaj gre le za to, daremo tvornici pravočasno oddati naročila.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

II. poučno potovanje kranjskih kmetovalcev.

Podpisana družba priredi konci meseca junija ali v pričetku meseca julija t. l. II. poučno potovanje kranjskih kmetovalcev, kakor lansko leto v Švico, letos na Gorenje Štajersko, oziroma na Koroško.

Potovanje bo trajalo 3—4 dni, stalo bo okoli 60 K z vsem vred in se bo vršilo pod vodstvom mlekarskega nadzornika, gosp. J. Legvarta. Natančen spored in čas se bo še določil in pravočasno objavil.

Podpore za to potovanje se ne bodo dajale ter bo moral vsak udeleženec vse stroške sam pokriti. Potovanje se priredi, če se zglašijo 10 udeležencev.

Udeležitev je zglašiti do

20 maja t. l.

Za sedaj je namerovano ogledati hleve in planinsko gospodarstvo vzorne kmetije benediktinskega samostana v Št. Lambertu, živinorejski zadrugi v Knittelfeldu in v Judenburgu, mlekarsko zadrugo v Št. Štefanu, štajersko deželno šolo za živinorejo in

planinarstvo v Grabnerhofu, rejo simodolske govedi in angleških prasičev na posestvu kneza Schwarzenberga v Muravi, štajersko deželno kmetijsko šolo v Grotenhofu pri Gradcu, vzorno perutninarstvo na štajerskem deželnem posestvu v Feldhofu, viteza Plesinga obširno in vzorno rejo prasičev v Waldeggu in viteza Rosmanita vzorno perutninarstvo v Rotweinu pri Mariboru.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 10. maja 1905.

Razglas

o prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. julija 1905.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem in naj ji priloži:

- 1.) izpisek iz krstne knjige (ali krstni list),
- 2.) domovinski list,
- 3.) šolsko spričevalo,
- 4.) učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru,

6.) župnikovo ali županovo spričevalo o poštenem vedenju.

Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih troških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 100 K podpore pri kmetijski družbi. Prosilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

- 6.) ubožni list in
- 7.) potrdilo, da je bil že 2 leti za kovaškega pomočnika.

Prošnje za sprejem v podkovsko šolo naj se do 15. junija 1905 pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca decembra 1905.

Kdor dobro prestane preskušnjo, more po postavi iz 1873. l. dobiti patent podkovskega mojstra; brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster.

Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci morajo skrbeti le za živež in za stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolskem poslopiju.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na Spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznih, pa tudi premalo izurjenih živinskih in mesovnih oglednikov, zato naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in mesovnega oglednika.

Oton pl. Detela,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiwels-Trsteniški,
časni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija t. l., in sicer 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani,
dne 4. maja 1905.

Dr. Karol vitez Bleiwels-Trsteniški.

Oddaja zelenih cepičev.

Kakor prejšnja leta, se bodo iz državnih trtnic na Kranjskem tudi letos oddajali zeleni cepiči priporočljivih zlahtnih trtnih vrst vinogradnikom brezplačno, če se zanje

najpozneje do 25. t. m.

ustno ali pa pismeno zglase pri podpisnem nadzorstvu, ali pa pri delovodstvu pristojne državne trtnice. Dan oddaje cepičev se bo vinogradnikom naznanil tem potom.

C. kr. vinarski nadzornik:
Bohuslav Skalický.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice na Gočah nad Vipavo, ki bo v nedeljo, dne 28. t. m. popoldne ob štirih v tukajšnji ljudski šoli.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo o delovanju podružnice za čas od 15. maja 1904 do 28. maja 1905.
3. Slučajnosti.

Goče, dne 7. maja 1905.

Avg. Žgur, načelnik.

Vabilo

na ustanovni shod nove podružnice c. kr. kmet. družbe kranjske v Cerkljah pri Krškem,

ki bo v nedeljo, dne 28. maja t. l. popoldne ob treh v šoli v Cerkljah

Na shod pride in bo imel poučno gospodarsko predavanje ravnatelj kmetijske družbe, gospod Gustav Pirč.

Za pripravljalni odbor:

Ed. Bohinc s. r.
nadučitelj.

A. Marinček s. r.
župan.

Listnica uredništva.

I. T. v B. Podoželski pismonoše so zavezani donašati pisma na dom; če tega ne store, se pritožite pri poštarju, in če to nič ne pomaga, pa pri poštinem ravnateljstvu v Trstu.

I. M. v L. Če je njiva v zakupu, tedaj ima pravico dati dovoljenje čez njo voziti edinole posestnik njive in ne zakupnik. Če bi zakupnik dal tako dovoljenje, bi to značilo samolastno poseganje v lastninske in posestne pravice.

I. M. v Z. K. Krošnjarjenja s kruhom po občini ne morete prepričati, če ima dotičnik obrtno dovoljenje.

F. L. v L. Da bi ne smeli imeti psov, se ne more nikomur prepovedati, četudi se dožene, da dotičnik psov ne krmi in da zato po drugih hišah kradejo. Pač je pa lastnik psov odgovoren za škodo, ki jo psi naredo.

J. J. v L. Naša štetev časa (koledar) je urejena po solncu, ki svoj tek izpolni v 365 $\frac{1}{4}$ dneva. Ker ima pa naše leto le 365 dni, zaostajamo s koledarskim letom vsako leto za $\frac{1}{4}$ dneva za solničnim letom, ali v 4 letih za 1 cel dan. Iz tega vzroka dodajamo vsako četrto leto (prestopno leto) mesecu februarju po en dan, potem ima tisto leto 366 dni.

J. B. v B. Dovoljeno razdelitev more pač zaseben zemljemerec zvršiti, a imeli bi toliko neprilik, da Vam to odločno odsvetujemo.

M. D. v Š. Če živinozdravnik ne more pomagati, tedaj Vam tudi mi ne moremo dati sveta. Če je izrasla morska kost in ta dela oteklino, tedaj ni nobene pomoči.

A. R. na C. Ni zakona, ki bi rezarje k snagi silil. Če dokazete, da je rezana žival poginila zaradi nesnage, ki jo je rezal zakrivil, potem ga morete za povračilo škode tožiti. Berite na 100 strani knjige »Soseda Razumnika prasičja reja«!